

۲- در صفتِ علم

بر سپهر او برد روانت را
سر بی علم بدگمان باشد
مرد نادان ز مردمی دورست
تا بقیوم در رسی و بحی
نیست باب نجات جز دانش
چشم او در جمال ساقی ماند
تا شوی همنشین روح امین
روشنست این سخن چه حاجت نقل؟
علم بس راه را چراغ و دلیل
هست، در شب چراست ترسیدن؟
علم راهت برد باريکی
جز بدانش کجا توان رفتن؟
تا بدانی که کیست عقل و خدا
دل بدانش فرشته باید کرد
روح بی علم چیست؟ بادی سرد
زان نهانی و زین پدیداری
در عمل نامدار و چُست شود
(اوحدی)

علم بالست مرغِ جانت را
علم دل را بجای جان باشد
دل بی علم چشم بی نورست
میر از پای علم و دانش پی
نیست آبِ حیات جز دانش
هر که این آب خورد باقی ماند
مددِ روح کن بدانش و دین
نور علمست و علم پرتو عقل
علم داری مشو براء ذلیل
چون چراغ و دلیل و پرسیدن
علم نورست و جهل تاریکی
در پی کشف این و آن رفتن
علمِ خود را مکن زعقل جدا
تن بدانش سرشه باید کرد
تن بی روح چیست؟ مُشتی گرد
جهل خوابست و علم بیداری
چون بعلمش یقین درست شود

فرهنگ (Glossary)

Sky	آسمان، فلک	سپهر
Humanity	مرءوت، انسانیت	مردمی
Knowledge	علم	دانش
Name of an angle, Gabriel	حضرت جبریل	روح امین
Reflection	عکس	پرتو

Necessity	ضرورت	حاجت
Discovery, detection	تفییش کرنا، تلاش کرنا	کشف
To mix, mingle	ملانا، گوندھنا	سرِشتن
Fistful	ایک مٹھی	مُشتی
Hidden	پوشیدہ	نهانی
Open	ظاہر	پدیدار

Exercise / پرسش

۱۔ اس نظم کے پیش نظر علم و دانش کے تعلق سے اپنی رائے کا اظہار کیجیے۔

Write your opinion about importance of knowledge and education in the light of this poem.

۲۔ نظم میں علم کو جن چیزوں سے تشبیہہ دی گئی ہے، بیان کیجیے۔

Write the importance and comparison of education through this poem.

۳۔ ہمیں علم سے دور نہیں جانا چاہیے، وجہ لکھیے۔

'Why should we not go away from education?' Give reason.

